

flickforsk!

NORDIC NETWORK FOR GIRLHOOD STUDIES

Flickforskning på bredden och tvären

FlickForsk! nationella konferens i Örebro 2022

Historiska perspektiv på skola och hälsa

Agnes Hamberger

Flickor i folkskolan 1840-1919

I den utbildningshistoriska forskningen har flickor från de lägre klasserna länge lyst med sin frånvaro, fram tills nu. Mitt avhandlingsprojekt handlar om flickorna i den svenska folkskola som lanserades 1842, deras förutsättningar och möjligheter för lärande och de stora förändringar som ägde rum under åttio år. Avhandlingen spänner över tiden 1840-1919 med fokus på Västerås stift, ett område som rymde stora geografiska och ekonomiska skillnader. Jag tittar särskilt på den lokala nivån och hur materiella förutsättningar och idéer om klass och kön påverkade undervisningen och utformningen av ett nationellt skolsystem.

Anna-Karin Larsson

Flickors och unga kvinnors psykiska och sexuella hälsa i Sverige ca 1970-2000

Med utgångspunkt i medicinska artiklar för professionella inom skolhälsovården har jag undersökt synen på risker, sårbarhet och ansvar i psykisk och sexuell hälsa för flickor. Diskussioner bland professionella visar hur unga kvinnor gjordes ansvariga för sexuell hälsa i relationer, för risker med sexuell aktivitet och psykiska problem, och hur denna syn ifrågasattes och förändrades mot millennieskiftet. Dessa uppfattningar och förståelser kan förstås mot bakgrunden av ett ökat samhällsintresse för unga människors sexuella hälsa.

Hanna Liljeqvist

Att skriva sig hörd: Skrivande flickor i ungdomslitteraturen

Skrivande har länge betraktats som nära knutet till flickskap och i ungdomslitteraturen vimlar det av skrivande flickor. De använder allt ifrån dagböcker och brev till bloggar och mejl för att uttrycka och utforska sina tankar, känslor och erfarenheter.

Avhandlingsprojektet "Kära dagbok. Skrivande flickor i samtida svensk ungdomslitteratur",

som påbörjades i januari 2022 och som här presenteras, sätter ljus på dessa flickor. Med utgångspunkt i flickforskning och genusvetenskaplig litteraturforskning undersöks skildringar av dagboksskrivande och bloggande flickor i 2010-talets svenska ungdomsböcker. Syftet är att synliggöra det komplexa och stundtals motsägelsefulla förhållande mellan flickskap, skrivande och röst som framträder i ungdomslitteraturen. Avhandlingen kretsar kring frågor som: I vilken mån blir skrivande ett sätt att göra sig hörd? Hur lång räckvidd har den skrivande flickans röst?

Idrott, fritid och vänskap

Julia Rönnbäck

Idrott bygger gemenskap och motverkar utanförskap, och används ofta som instrument för integration. Framförallt nyanlända barn och ungdomar erbjuds idrottsaktiviteter av olika slag, och gemensamt för dem är att de har inkluderande ambitioner och vill fånga upp ungdomar som anses vara i riskzoner för kriminalitet och utanförskap. Tjejer med migranterfarenhet deltar dock i betydligt mindre uträkning än killar i dessa idrottsaktiviteter vilket aktualiserar frågorna; hur omtalas tjejers frånvaro men också närvaro i idrottsprojekt med integrationsambitioner? Tre olika idrottsprojekt har studerats, och studien visar att tjejers frånvaro, såväl som närvaro anses problematisk. Tjejer anses problematiska i sin frånvaro men också i sin närvaro då de anses delta på fel sätt.

Lisa Svärting

Flickors förutsättningar och förhandlingar för fysisk aktivitet i vardagen.

Att ägna sig åt fysisk aktivitet görs såväl på fritiden som inom skolans ram. Där blir kroppen är central. Det är en kropp som rör sig och svettas, som syns och känns på olika sätt. Projektet kommer att innehålla två delstudier, den första ska handla om tonårsflickors informella läroprocesser om (kring) fysiskt aktiva kroppar på internet. Sociala medier är i vår samtid en stor del av tonårsflickors liv, där flickskap (re)produceras. Metoden som ska användas är fokusgruppsintervjuer och fotoelicitering med visuell ansats. Den andra delstudien ska handla om tonårsflickors praktik och affektiva upplevelser i omklädningsrum. Omklädningsrum används(?) på veckobasis av tonårsflickor och är i viss mån en förutsättning för fysisk aktivitet. Metoden som ska användas är influerad av sensorisk etnografi med visuell ansats. Projektets vetenskapliga bidrag blir ökad kunskap om sociala och kulturella faktorer som främjar och förhindrar flickors fysiska aktivitet samt hur och varför.

Martina Wiksten

Avhandlingsprojektet *Det villkorade skrattet* fokuserar på användning och effekter av humor i ungas kamratrelationer samt i interaktion mellan unga och vuxna i olika utbildningskontexter. Utgångspunkten för projektet bottenar i en förståelse av humorpraktiker som ambivalenta med potential till att både befästa och utmana makt- och normstrukturer och ämnar studera hur unga gör gemenskap, vänskap och etablerar relationer med hjälp av humor och skratt. Studien undersöker också hur vänskapshierarkier skapas och gränsdragningar i vänskaper görs och upprätthålls med hjälp humorpraktiker. Materialet baseras på ett fältarbete på en ungdomsgård där jag följt en gäng tjejer, i olika vänskapskonstellationer, i över ett halvår. Tjejer är både underrepresenterade på

ungdomsgårdar i stort och i tidigare humorforskning. Tjejen ses också sällan som subjekt i den bredare och mer generella synen på vem som har humor eller gör humor.

Litteratur och film

Maria Margareta Österholm

De autofiktiva serieromanerna *Det känns som hundra år* (1999) och *Deras ryggar luktade så gott* (2014) av Åsa Grennvall publicerades med femton års mellanrum men uppehåller sig runt liknande frågor och livshändelser. Att inte passa in är ett återkommande tema i Grennvalls verk och jag använder begreppet skev och teorier om temporalitet för att belysa hur hon gestaltar känslan av att skava mot normerna. Skev är en variation och översättning av queer, som kan sätta ord på det som befinner sig mellan, på gränserna till och bortom (hetero)normer och binära kategorier. I den första boken skildras skolgången och den skevhet som huvudpersonen Åsa upplever i barndomen, flickskapets normer framstår som ouppnåeliga. I den andra boken återbesöker Grennvall barndomens upplevelser och visar hur de skevat huvudpersonen Jennys livslinje och vuxenhet.

Kaly Halkawt Lundström

Tjejer som tittar

Sommaren 2021 släppte Netflix Young Royals, en av de första svenskproducerade tv-serierna från den globala streamingtjänsten riktade till en ung publik. Serien visade sig bli en stor succé och en av årets mest streamade serier. På sociala medier uppstod snabbt olika samtal om tv-serien. Young Royals har med andra ord blivit ett fenomen där framförallt unga tjejer, utifrån seriens värld, interagerar kring serien men också kring frågor om vad det innebär att vara ung idag. Följande avhandlingsprojekt utgår ifrån Netflix-serien Young Royals för att undersöka ungas interaktioner med utgångspunkt i tv-tittandet. Med etnografi som huvudsaklig metod och med teoretiska utgångspunkter i queerteori, feministisk filmteori och diskursiva perspektiv på affekt kommer studien bidra med kunskap om hur film- och tv-tittande bidrar till ungas meningsskapande vad avser identitet, genus och ålderskategoriseringar.

Anna Nygren

Autistiska flickskap i litteraturen

Under det senaste året har jag varit del av forskningsprojektet "Autistiskt skrivande, ett modersmål": [Autistiskt skrivande i neuromixade rum: att återta ett annat modersmål | Göteborgs universitet \(gu.se\)](#) Jag, som själv fick diagnosen autism i vuxen ålder, har genom forskningsprojektet hittat ett akademiskt, aktivistiskt och konstnärligt förhållningssätt till neurofunktioner. Flickors autism har länge varit underdiagnosticerad, men har under de senaste åren synliggjorts allt mer – Clara Törnvalles *Autisterna. Om kvinnor på spektrat* (2021) har bidragit till den allmänna förståelsen av kvinnors autism, och till en läsning av kvinnliga författares autism. Jag doktorerar i litteraturvetenskap vid Åbo Akademi, parallellt med undervisning i litterär gestaltning vid Göteborgs universitet. Jag har i två artiklar (under granskning) skrivit om mina autistiska läsningar av Monika Fagerholms *DIVA* och Mare Kandres *Aliide, Aliide*. Jag vill presentera den autistiska flickläsningen som en konstnärlig och aktivistisk metod.

Sociala projekt och aktörskap

Hanna Bäckström Olofsson

Tjejjourerna utgör en viktig del av den svenska kvinnojourerörelsen, och har genom sitt arbetssätt och fokus på flickor och unga kvinnor bidragit till att vidga jourernas arbete. Man erbjuder i stor utsträckning digitalt stöd via chatt-verktyg och välkomnar frågor inte bara om våld, utan om vilka ämnen som helt som den stödsökande vill ta upp, som psykisk ohälsa, vänskap, mobbing. Jag kommer i min presentation att diskutera vilka effekter tjejjourernas breda inriktning kan ha, med fokus på hur de lyfter fram psykisk ohälsa bland tjejer som en feministisk frågeställning.

Ksenija Komazec, Helena Tobiasson och Elsa Vaara

Projektet som jag vill presentera på nätverksträffen heter "Bygga hus bygger tjejer" och är ett projekt som syftar till att stärka unga att få mer inflytande och delaktighet i samhället genom uppförandet av ett litet hus på hjul med återbruksmaterial i Skultuna, Västmanland. Projektet bjuder in unga att delta i praktiska byggaktiviteter för att involvera och stärka deras kunskaper och deltagande i forum där de vanligtvis inte finns representerade. Projektet utvecklar metoder och utvärderar initiativ att öka ungdomars delaktighet i samhällsutvecklingen och öka deras rörelseförståelse. Ett extra fokus riktas mot tjejer eftersom undersökningar i region Västmanland visar att tjejer mår sämre än killar, är mer stressade och rör sig mindre. Projektet samverkar med flera aktörer och skola, och börjar i höst och slutar sommar 2023.

Gabriella Nilsson & Anna Ode

Fenomenet influencer medför att allt fler unga i synnerhet tjejer tjänar pengar på sin närvaro i digitala medier. I projektet *Influencers livsvärldar. Nytt arbete i en föränderlig tid* placeras i en arbetslivskontext i avsikt att undersöks hur arbete och privatliv vävs samman och hur olika marknadsprinciper integreras i privatlivet. Taylor & Luckman (2018) använder begreppet "almost work" för att beskriva hur arbetet alltmer obemärkt spiller ut över fritiden. I den här presentationen utgår vi från femton djupintervjuer med micro-influencers, personen med relativt sett få följare. Vissa försörjer sig på den digitala verksamheten medan andra fortfarande kämpar för att nå dit. Vissa vill inte se tillvaron i sociala medier som ett arbete, även om de tjänar pengar. Syftet är att undersöka hur dessa tjejer förhåller sig till begreppet arbete i rollen som micro-influencers. Vilka glidningar sker mellan arbete och nästan-arbete i vardagen? Vilka val och gränsdragningar gör de i relation till det digitala livet? Vilka konsekvenser får nästan-arbetet för dem? Hur tänker de kring framtiden?

Maria A Vogel och Linda Arnell

De senaste åren har de bostadsområden som polisen listat som "särskilt utsatta" uppmärksammats allt mer, men i de mediala, politiska och akademiska diskussionerna lyser emellertid ofta flickor, tjejer och kvinnor med sin frånvaro. Det projekt som vi är i startgroparna för att påbörja syftar till att bidra med kunskap om tjejers liv i särskilt utsatta områden. I projektet kommer vi att undersöka hur tjejer som växer upp i utsatta områden orienterar sig, mot bakgrund av levda erfarenheter, social kontext och sociala normer, och vilka centrala samhällsaktörer som ges betydelse. Vi kommer också att undersöka hur dessa centrala samhällsaktörer resonerar kring tjejers livssituationer i utsatta områden.

Målsättningen med studien är dessutom att den kunskap som projektet bidrar med ska kunna vara ett stöd för att utveckla samhällsarbetet i utsatta områden.